

FOGYÓKURÁZÓ ÁLLATOK

KÜLÖNÖS KÍSÉRLETEK

ELEVEN JÁTÉKSZEREK VOLTAK

DODO ÉS HAHAGÁJ

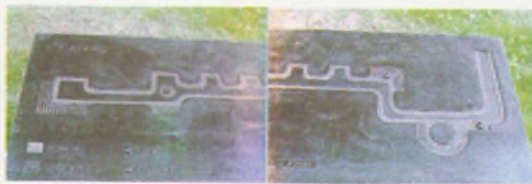
TERMÉSZETTUDOMÁNYRÓL FIATALOKNAK / 1988.IV.ÉVF.

1

JANUÁR

ÁRA: 20,- Ft

A park kitapintható térképe

KERT VAKOKNAK, GYENGÉNLTÓKNAK

Vakok és gyengénlátók részére avattak a közelmúltban kertet Erturuban. A Nemzetközi Kertészeti Kiállítás területén egy olyan különleges parkot alakítottak ki, amelyekben kitapintható térkép segíti az eligazodást.

A fehérre festett szegélycsíkon, korlát mentén haladva az ott elhelyezett táblákon vakírassal olvasható a növények neve, amik természetesen megtapinthatók. Ezek többnyire olyan virágok, amelyek jellegzetes illatuk vagy formájuk miatt könnyen elkülöníthetők. A kert közepén — mindenhol jól megközelíthetően — speciális kútnál lehet kezdet mosni, hogy az egyik illat ne keveredjen a másikkal. A kert nyilvános, ezért bárki meglátogathatja.

Kerti sétaút korlát segítségével

A fuksiát jellegzetes formájú virága miatt ültették ide. Kézmösökút

OLLÓVÁGTA-TOMBOLA

Tombola sorszámot kaptak mindazok, aki a múlt év végén a Makrovilág Kiszöveget terjesztésében Ollóvágót vásároltak. A közelmúltban a Margitszigeti Viztoronyban megtartott sorsoláson a következő számokat húzták ki: 1. díj táborozás 699, 2. díj kerékpár 198, 3. díj kétszemélyes sátor 824, könyvet nyertek: a 7, 11, 171, 241, 284, 371, 432, 443, 496, 597, búvárszakkönyvet a 193, 202, 552, 656, 724, zsebszámológépet a 191, 437, hátizsákot a 840, karórát a 830, társasjátékot pedig a 279, 699, 889-es sorszámkok szerencsés tulajdonosai kapnak.

A nyeremények átvehetőek — a sorszám bemutatásakor — a Makrovilág Idegenforgalmi és Kulturális Kiszövegetben (Budapest IX., Üllői út 11–13. 1091) minden hétköznap 8–17 óra között.

DIGI-SÜNI PÁLYAZAT

A hónap legjobb számítógépes programjára hirdet pályázatot a Süni Szerkesztőség. Várjuk azokat a saját programokat (bármilyen számítógépen), amelyek a lap hasábjain megjelenhetnek. Nemcsak a programot kívánjuk közölni, hanem készítői színes fotóját is. Címünk: Süni Budapest, Pf.: 48. 1363. A borítékra írjátok rá DIGI-SÜNI.

MEGHÍVÓ A SÜNI SZÜLETÉSNAPIJÁRA

Téged is várunk január 23-án 10–16 óra között a Süni harmadik születésnapjára. Helye a TIT Kossuth Klubja (Budapest VIII., Múzeum utca 7.).

Lendér Livia felvétele

ÉVFORDULÓNAPTÁR

25 éve, 1963-ban kezdték meg és 1968-ig tartott a vértesszőlősi ősember leleteinek feltárása.

TÁVCSÓ GYERMEKEKNEK

Angliában a tengerparton néhány penny bedobásával működő távcsöveket állítottak fel. Segítségükkel a gyerekek nemcsak a kikötőben horgonyzó érdekes hajókat láthatják közelebbről, hanem a tenger állat- és növényvilágát is megfigyelhetik.

Fogyókúrázó állatok

Mennyi kalóriára van szükségük az állatoknak? Veszélyes lehet-e számukra, ha elhíznak? Mire kell ügyelni az állatok etetésekor? Ezekre a kérdésekre keresték a választ a londoni állatkert munkatársai.

Éjjel-nappal „lesben álltak”, és igyekeztek leírni az állatok étkezési szokásait, általános viselkedésüket (pl. mikor lomhábbak, aluszékonyabbak stb.), ugyanakkor rendszeresen mérték az állatok súlyát. Feljegyezték azt is, hogy melyik ételt eszik szívesebben és melyiket kevésbé. A táplálékot mindig megvizsgálták, meghatározták tápanyagösszetételét, vitamin- és ásványianyag tartalmát. Ily módon mintegy 1500 állatkerti etetést követtek nyomon.

Ahhoz, hogy megértsük a fenti kísérletet, nézzük meg, mit tudunk az állatok táplálkozásáról! Az élőlények létfenntartásához energia szükséges. Ezt az energiát a táplálékból nyerik. Nagy különbség van a növények és az állatok táplálkozása között, ugyanis

csak a növényi szervezet képes arra, hogy a napfény és a zöld színtestek segítségével szervesen sósókból szerves vegyületeket állítson elő. Ez a folyamat a fotoszintézis. Az állatok a növények által termelt szerves anyagokat használják fel, ezekből fedezik az életműködésükhöz szükséges energiát. Például a növekedéshez, a normál testhőmérséklet fenntartásához, a mozgáshoz és a szaporodáshoz is energia kell. Az állatok a növényekhez hasonlóan szűkösebb napokra szénhidrátokat, zsírokat raktároznak el. Ha rendszeresen túl sok és kalóriadús eleséget kapnak, akkor szervezetük egyre több zsírszövetet épít be, azaz elhízik.

Mit jelent, ha egy állat túltáplált? Azt hinnénk, hogy azért hízott meg, mert túl sokat evett. Ez csak részben igaz. Az állatkerti kísérletekből kiderült, hogy nagyon fontos figyelembe venni a táplálék tápanyag összetételét. Az elhízás szempontjából legveszélyesebbek a zsírdús ételek. A fehérjékből a szer-

vezet új sejteket, szöveteket épít, a szénhidrátok is nélkülözhetetlenek számukra. A zsírok, olajok szintén fontosak, de több mint kétszer annyi kalóriát tartalmaznak, mint a fehérjék vagy a cukrok. Ráadásul a vérben keringő apróbb zsírrészecskék súlyos szívbetegséget okozhatnak. Talán mellőzni kellene a zsíradékot az állatok étrendjéből? Ez a megoldás sem jó. Vannak ugyanis létfontosságú zsírsavak, amelyek az állat normális fejlődéséhez nélkülözhetetlenek. Ezek, az

úgynevezett esszenciális zsírsavak megvédik az emlősöket például a különböző bőrbetegségektől, de valószínűleg nemcsak az emlősöknél szükségesek. Az angol biológusok megfigyelték továbbá, hogy sok élelem egymással kölcsönös kapcsolatban van, és egyik-másik hiánya szintén komoly betegségekhez vezethet. Például ahhoz, hogy a szervezetben D-vitamin képződjék, kalcium tartalmú ételt kell fogyasztani. Ugyancsak érdekes, hogy a legtöbb állat a C-vitamint saját maga is képes előállítani, de ehhez vasra van szüksége. Más állatok, például a főemlősök, a halak, egy denevérfajta és a fülemüle hiába esznek kellő mennyiségű vasat, erre képtelenek. Ezért számukra „készen” kell a C-vitamint adagolni.

Hogyan etessük otthon az állatokat? Adjunk nyugodtan bármit nekik, amit szeretnek! Ügyeljünk azonban arra, hogy a táplálék tartalmazza az állat számára fontos vitaminokat és ásványi sókat. Az elhízott állatot fogjuk fogyókúrára. Adjunk kevéssé kalóriadús ételmet neki, és törekedjünk arra, hogy az állat többet mozogjon!

Eleven játékszerek voltak

Régen rossz, ha egy állatfajt törzskönyvezni kell! Ez azt jelenti, hogy a faj állománya természetes élőhelyén végzetesen megritkult, ezért megmentése csak úgy képzelhető el, ha a fogságban tartott egyedeket számon tartják s ezáltal mód nyílik a tervszerű tenyésztésre.

Sajnos ez lett az egykor díszállatként száz számra tartott szőke oroszlánmajmocska sorsa is. A világ állatkertjei mindössze 192 hím, 201 nőstény és 12 meghatározhatatlan nemű (mert nagyon fiatal) példánnyal rendelkeznek. Pedig a faj egyedeinek száma a szabad természetben is napról-napra fogy!

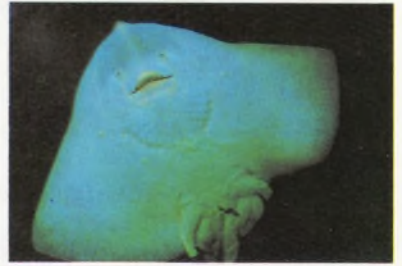
A szőke oroszlánmajmocska Brazília őserdeit lakja. Rendszertanilag az úgynevezett karmosmajom-félék családjába tartozik. Ez azt jelenti, hogy ujjain nem az emberkézhez hasonló körmök, hanem karmok vannak, amelyek segítséget nyújtanak a mászásban, ágról-ágra ugrálásban és a táplálékszerzésben. Az állat elsősorban rovarokat, férgeket eszik, bár a gyümölcsöt is elfogyasztja. Testhossza mintegy 28–35 centiméter, ehhez járul még a körülbelül 40 centiméteres fark. Hosszú farkának jelentős szerep jut az egyensúlyozásban. Nevét terjedelmes, az oroszlánéhoz hasonló sörényéről kapta. A szőke oroszlánmajmocska kis csoportokban él. A nőstény általában ikreket hoz világra. Az apróságok anyjuk szőrébe kapaszkodva „utaznak”. Élőhelyük a lombkorona, s ez lett a vesztük! Mert bár gyakorlatilag a XII. századtól rendszeresen érkeztek újabb és újabb oroszlánmajmocska-szállítmányok Európába, és ezrével pusztultak el ezek a kis állatok a kedvezőtlen tartási körülmények miatt, sorsukat mégis élőhelyük fokozatos eltűnése pecsételte meg. A túlzott fakitermelés, Amazonia esőerdeinek összezsugorodásával a faj élettere is erősen lecsökkent, így az egykori dús vegetációjú vidék mind kevesebb állatnak nyújt otthont. A gazdag „állatkedvelők” pedig még most is nagy árat fizetnek

egy-egy példányért. És az állatok zöme már közvetlenül a befogást követően, vagy pedig a szállítás alatt elpusztul!

KOVÁCS ZSOLT

Állatkerti ritkaságok

A mi sünninkhez hasonló ausztráliai állatra bukkantunk Angliában, a londoni állatkertben. Tojást rak, mint a madarak, mégis emlős ez a tüskés-szőrös, közel félméteres élőlény. Hivatalos neve ausztráliai hangyász-sün, azonban sokan rövidcsőrű hangyász-sünnek is nevezik, noha nincs is csőre, hanem csak az orra nyúlt meg. Nyelve ragadós anyaggal van bevonva, ezt dugja a hangyavagy természetbolyba. Ottjártunkkor éppen aludt, ami nem is csoda, hiszen éjszakai ragadozó állat.

De nehéz lehet az itteni hangyák sorsa! — gondoltuk, amikor megpillantottuk az „óriás” ormányos hangyászokat. Lelógó ormányuk, esetlen járásuk kedvesen komikus külsőt kölcsönzött nekik. Furamód „lakosztályukban” természeteknek vagy hangyáknak a nyomát sem találtuk. Kiderült, hogy a londoni

hangyászok lemondtak kedvenc csemegéjük-ről, mert az állatkertben képtelenség volt részükre kellő mennyiségű hangyát tenyészteni. „Majomgolyóval” táplálkoznak, ami húskonzervből, tejből és speciális ásványi anyagokból áll.

Akadtt azért itt mégis hangya, igaz az állatkert rovarházában. Csaknem félszáz szorgos vöröshangya nyüzgött éppen egy citromszelenten. Az üvegfal mögé egy nagyítót helyeztek el, úgyhogy kitűnően megfigyelhettük a rovarok testének minden kis ízét, porcikáját. Miről álmodott vajon a tatu? Ez az érdekes, apró, disznószerű állat horkolásával hívta fel magára a figyelmet a kisemlősök házában. Egykedvűen feküdt a hátán, csak a mancsai és orrcimpái mozogtak, és rózsaszín hasának hullámzásából láttuk, hogy mélyen alszik. Annál élénkebbek voltak szomszédsá-

gában a törpe fülesmakik. Hosszú, dússzőrű farkukkal könnyedén kormányozták át magukat az egyik fáról a másikra. Óshazájuk Afrika, a Szaharától délre elterülő őserdők vidéke. Szinte csak a fákon élnek, nem merészkednek le a földre. Apró rovarokkal táplálkoznak. A makimajmok közé tartoznak az örvös lemurok is. Karcsú testükkel, rötös-vöröses bundájukkal, fehér mellényükkel és szurokfekete pofácskájukkal igazán elragadóak voltak. Madagaszkárról származnak, hasonlóan fehér-fekete bundás, csíkosfarkú rokonaikhoz.

Ottjártunkkor békésnek tűnt az erszényes ördög. Ez a borzmeretű állat Tasmániában él. Merész rabló, és ráadásul állandóan dühös, még az embert is megtámadja.

A kisemlősök után a toronymagas zsiráf talán még hatalmasabbnak tűnt. Óriás terme-

tével és finom, sárgásbarna mintázatú bundájával nagyon szembetűnő az állatkertben, pedig a szavannákon éppen így olvad bele a környezetébe. A zsiráf rokona, de rövid nyakú, igen ritka állat az okapi. Nagy, lapátszerű fülével, és hol tarka csíkos, hol egyszínű bundájával olyan, mint egy absztrakt festmény.

A londoni állatkert szenzációja az óriás panda. Birodalma előtt most is hatalmas volt a tömeg. Chia-chia azonban nem törődött a látogatókkal, egy távoli sarokba húzódva pihent.

Utunk végén vidám gyerekzivajra lettünk figyelmesek. Az állatkert játszóterén felállított nagy gumiházban ugráltak kicsik és nagyobbak önfeledten, egy tanulságos, érdekes állatkerti séta után.

London Zoo felvételek

Mesék, dalok a muzsika birodalmából

Stéphane Gris — Cathia de Léone — Pierre Ferrari:

A HANGSZEREK CSODÁLATOS VILÁGA
Hamiska a zene birodalmának egy eddig ismeretlen tartományában kószál, a hangszerek világában, amelyben mesénk kezdetén épp torzszalkodás bomlasztja az egykor szép harmóniát. Hamiska persze megtalálja a módját, hogy békét teremtsen az acsarkodó fa- és rézfúvósok, sértett vonósok, lármás ütőhangszerek között, és végül összeboronálja a rossz nyelvek elől bújkáló szerelmeseket is: a zúgó hangú Orgonát és törékeny szíve-hölgyét, Harmóniatündért.

A kötetet végig színes rajzok díszítik.
Ára: 66,— Ft

Weöres Sándor:

JÁRJ, BABA, JÁRJ

Megzenésített versek, Molnár István rajzaival.

Gyerekek! Ugye ismeritek azokat a verseket, amelyek így kezdődnek: Fut, szalad a pejkó..., Tekereg a szél..., Fenyő ünnep immár eljő..., Suttog a fenyves, zöld erdő..., Megy a kocsi, fut a kocsi... — Színes, rajzos mesekönyvünk ezeknek a verseknek és még nyolc Weöres Sándor költeménynek a teljes szövegét, valamint Kodály Zoltán, Szőnyi Erzsébet és Vass Lajos dallamait tartalmazza, azoknak a melódiáknak a kottáját, amelyeket ezekhez a versekhez komponáltak. Néhány dalt már bizonyára ismeretek ezek közül. Érdeemes a többit is meg tanulni!

Ára: 49,— Ft

Hirdetésünkben felsorolt könyveink közül bármelyik megrendelhető. Postán utánvétellel szállítunk, a portókötséget felszámítjuk.

Címünk: ZENEMŰKIADÓ VÁLLALAT Propaganda osztálya, Budapest, 5. Pf. 322. 1370

MAYOTTE MAKI

A mayotte maki az úgynevezett félmajmok közé, azon belül is a lemurok családjába tartozik. A lemurok feje gyakran a kutyáéra emlékeztet, ám mellső lábuk már majomszerű. Legtöbb fajuknak hosszú a farka, ez a faágakon való egyensúlyozásban segíti őket. A mayotte maki élőhelyéről, a Mayotte-szigetekről kapta a nevét. A barna lemurnak ez az alfaja fogságban ritkán látható.

MÓKUSMAJOM VAGY HALÁLFEJES MAJMOCSKA

Jellegzetes újvilági — dél-amerikai — majomfaj, amely termetre nem sokkal nagyobb egy hazai mókusnál. A halálfejes majmocska színe aransárga, fejtetője és farokvége szürkésfekete. Növényeket, rovarokat és más gerinctelen állatokat fogyaszt. Állatkertekben gyakran látható, noha meglehetősen nehezen tartható, igényes faj.

KAPUCINUS MAJOM

A kapucinus majmok Hondurastól Kolumbiáig honosak. Hordákban élnek és elsősorban növényi eredetű táplálékot fogyasztanak. Ez a majom állatkertekben nem túl gyakori, Budapesten is csupán egyetlen példány él, mégpedig az apellákkal közös ketrecben.

COLOBUS VAGY ZÁSZLÓSFARKÚ MAJOM

A zászlósfarkú majom Afrikában, Kelet-Nigériától Etiópián át Tanzániáig fordul elő. Egy időben bőrük miatt igencsak vadászták, női bundákat és szőnyeget készítettek belőlük. E divat sok százezer colobus életébe került. Szerencsére az utóbbi időben számuk már egy kicsit emelkedett. A zászlósfarkú majmok szinte kizárólag csak növényi táplálékot, s ezen belül is sok lombot fogyasztanak. Általában a fák lombkoronájában élnek.

BRAZZA CERKÓF

Talán nem túlzás, ha azt állítjuk, a cercókók a legismertebb majmok. Egyik fajuk, a zöld majom az AIDS betegség révén most került az érdeklődés középpontjába. A cercókók mintegy húsz faja Afrikában él, ezen belül a brazza cercóf Kamerun-Uganda-Angola térségében honos. Jellegzetes erdei állat, amelynek tápláléka növényi és állati eredetű. A brazza cercóf közepes termetű cercóf faj. Testhossza — fark nélkül — 40—60 centiméter, test-súlya mintegy nyolc kilogramm.

FEKETEORRÚ HUSZÁRMAJOM VAGY PATAS

A patas, a tulajdonképpeni cercókók közeli rokona. Szenegáltól Etiópián át egészen Tanzániáig előfordul. Szavannákon és sztyeppéken él, fára ritkán mászik. Hosszú lábaival gyorsan fut, mind a négy végtagja egyforma hosszú. A huszárma-jom igazi csoportállat, csapatban barangol a szavannán, s így vándorolva szedi össze a változatos, növényekből, magvakból, gyümölcsökből és rovarokból álló ételét.

EMSE MAKÁKÓ

A makákók Ázsiában és az azt körülvevő szigetek némelyikén élnek. A képen látható emse makákó, amelyet felkunkorodó farka miatt disznófarkú makákónak is neveznek, Délkelet-Ázsiában és egy-két nagyobb szigeten él. 15 kilogramm súlyával egyike a legnagyobb makákóknak. Egyes helyeken beidomították arra, hogy leszületelje a kókusztermést.

BUNDER VAGY RHESUSMAJOM

A bunder szinte valamennyi állatkertben megtalálható. Számos alfaja ismert, s ezek színben és alakban jelentősen eltérnek egymástól. A bunderekkel végzett kísérletek alapján sikerült elkülöníteni a vérben lévő Rh faktort, amely e majomfaj első betűiről (rhesus) kapta nevét.

JÁVAI MAKÁKÓ

A jávai makákó Délkelet-Ázsiában honos, egészen 120 méter magasságig felhatol. A többi makákófajhoz hasonlóan csoportokban él. Egy-egy jávai makákó horda 14—70 példányból áll. A jávai makákó az egyik leghosszabb farkú makákófaj. Magyarország állatkertjei közül néhányban — így Veszprémben, Pécsen — megtalálható.

FEHÉRKEZŰ GIBBON

A fehérkezű gibbon élőhelye Délkelet-Ázsia és Szumátra. Igazi dzsungellakó. Mellső végtagjai meglehetősen hosszúak, s ezek jelentősen megkönnyítik a fáról-fára ugrálást. A földön mindig felegyenesedve, az emberhez hasonlóan jár. A többi gibbonfajhoz hasonlóan neki sincsen farka. Állatkerti tapasztalatok szerint a gibbonok átlagos életkora mintegy 30 év.

SZUMÁTRAI ORANGUTÁN

Az orangutánok Borneó és Szumátra szigetén élnek. A szumátriai orangután valamivel kisebb borneói rokonánál. A faj sajnos közel került a kipusztuláshoz: természetes előfordulási helyén mindinkább csökken az őserdők területe, s a vadászok és állatbefogók is illegálisan sok példányt zsákmányoltak. Az orangután állatkertekben nem különösen ritka, Budapesten mind a két alfaj látható.

CSIMPÁNZ

A csimpánzok három alfaja Afrika egyenlítő-környéki erdeit lakja. Az orangutánoktól eltérően a csimpánzok hordákban élnek. Nem csupán vegetáriánusok, hanem igen sok állati fehérjére is szükségük van. Valóságos vadászatokat rendeznek a kisebb antilopokra és páviánkölykökre. Nem ismeretlen előttük a hordák közötti háborúskodás és a kannibalizmus sem. A csimpánz állatkertekben gyakran látható, de nem könnyen tartható faj.

K. Zs.

A TEA NEM FŰ!

MTI felvétel

Ha Anglia, akkor ötórás tea. Pedig nemcsak a britekre jellemző a teaivás, hanem szerencsére nálunk is elterjedt ez az illatos folyadék. Mit is iszunk tulajdonképpen? A tea — bár nálunk fűnek emlegetik — egy cserje, trópusi, szubtrópusi növény. Két fő fajtáját különböztetjük meg, a kínait és az asszamit. A két fajta nemcsak származási helyében különbözik egymástól, hanem méreteiben is: a kínai két-három méterre nő meg, az asszami pedig 10 méteres is lehet.

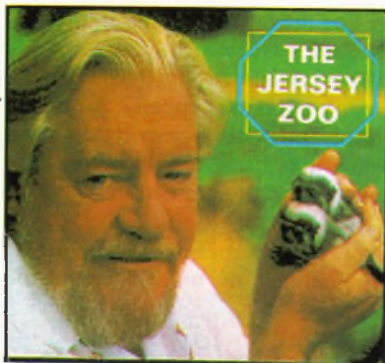
Ma már a világ minden táján természetnek teát, ahol az időjárás és a talaj minősége kedvező. A növény szüretelése bonyolult, sok munkát kíván, ugyanis nem mindegy, hogy az ág melyik levelét szedik le. A különböző helyen lévő levélpárok más-más értékűek. A legértékesebb az ág hegyén lévő levélpár, és ahogy haladunk lefelé, az értéke úgy csökken. Az egyes levélpároknek külön neve van, amit az igazi nagy teákon jelölnek.

A nálunk elterjedt fekete tea kezelése a következő: a leszedett tealeveleket a napon szárítják, fonnvasztják, majd sodorják. Ezután meleg, párás helyiségben erjesztik. Végezetül száraz helyen aszalják, és már mehet is a csomagolóba. Ezen az eljáráson természetesen lehet változtatni, de akkor már más jellegű teát kapunk. Így a fekete teán kívül ismerünk zöld teát, zöld sárkányteát és sárga teát is. Különleges tea a virágtea, amikor a bimbókat szedik le és sodorják, szárítják. Ezt önállóan nem csomagolják, hanem más teához keverik.

Ha szüleid kedvelik, akkor biztosan te is ismered az illatosított teákat. Ezeket úgy csinálják, hogy vagy a virágból, esetleg a gyümölcsből kivont illóolajjal permetezik a leveleket, vagy pedig magát a virágszirmokat keverik bele.

A teát nagyon régóta ismeri az emberiség, de nem mindig úgy itták, mint manapság. A VII.—VIII. században a nyers tealevélből masszát készítettek, és a reumás testrészekre kenték. Később az orvosok meghűlés és gyomorpanaszok gyógyítására ajánlották. Valóban, a tudósok bebizonyították, hogy a teában baktériumölő anyagok is vannak. A benne levő koffein serkentő, élénkítő hatású, míg a csersav a gyomornedvekre hat, így az emésztést szabályozza. Ezenkívül még számos, a szervezet számára hasznos anyag van benne.

BOGNÁR KORNÉLIA

DODO ÉS A HAHAGÁJ

A dodo és a hahagáj jutott eszembe, amikor Gerald Durrell állatkertjében jártam. Dodo, ez az ártalmatlan, repülni sem tudó, barátságos galamb, amelyet szinte egy füst alatt fedeztek fel és irtottak ki az emberek — és ma a jerseyi Állatvédő Alapítvány, egyben Durrell állatkertjének jelképe. A hahagáj, ez a képzeletbeli madár Durrell könyvében egy mesebeli sziget lakója, aki majdnem a dodo sorsára jutott, de szerencsére a legutolsó percben megmentik.

Sajnos azonban a valóságban rengeteg állatfaj pusztult ki a Földön az ember miatt. Az észak-amerikai vándorgalambok, amelyek hatalmas tömegei a századfordulón még „elcsöptették az eget”, az 1910-es évekre már nyomtalanul eltűntek. A kvagga, ez a furcsa félig ló, félig zebra állat egykor elterjedt volt Dél-Afrikában, a farmerek azonban teljesen kiirtották.

Durrell állatkertje éppen a fentiek miatt különleges. Nem is állatkert ez, hanem vadrezervátum, menedék a kiveszőfélben levő állatok számára, ahol azért tartják és kényeztetik őket, hogy ne tűnjenek el a Föld színéről, mint a dodo, a vándorgalamb és a kvagga. „Nem azért kellene az állatkertben a ketrecek és a rácsok, hogy az embereket megóvjuk az állatoktól, hanem éppen fordítva” —

jutott eszembe Durrell egyik könyvének mondata. Saját állatkertjét úgy tervezte meg, hogy az állatok természetes körülmények között, nagy zöld területeken, kolóniákban éljenek, lehetőleg rácsok nélkül. Az állatkertben sétálva mindenhol szépen gondozott gypet láttam, amelyet itt-ott fák, bokrok csoportjai törtek meg. A többi látogatóval együtt „toronyiránt” sétálhattam át a pázsiton, ezért senki nem szólt rám.

Az eukaliptusz fák körül kenguruk ugrándoztak, hátrább fekete sörényes, fehér orrú lovak legelésztek. Hirtelen zajra lettem figyelmes. Egy fura, szarvas-disznó keverék állat döcögött elém, a babirusza disznó. Felső szemfoga ugyan agyarrá módosult, mégis szelídnek nézett ki. Sajnos kipusztulóban van ez az állatfaj is.

A jerseyi gorillák híresek, külön családfát vezetnek róluk, rendszeresen vizsgálják viselkedésüket. Vajon ma is bejáratos közülük némelyik a Durrell család házába? Kérdésre ugyan nem feleltek, de nagyon értelmesen bámultak rám a sűrű bozótból. Vadregényes, füves területükön vidáman ugráltak a makimajmok. A fák közé külön játszókötelet feszítettek ki nekik. A madárház lakói daloltak, nyüzsögtek. Rengeteg madarat láttam — minden színben és nagyságban —

vidáman csiviteltek és csapkodtak szárnyukkal. Csak a fehérarcú gogóbagoly ült mozdulatlanul, szürke, korhadó fatörzsnek álcázva magát.

A hüllőházban kellemes meleg fogadott. A legtöbb hüllő szendergett. Ünött kígyók bámultak rám, gyíkok heverték a sziklákon és a fatörzseken elterülve. A gyíkok családjában talán a legszebb faj a Fernan-szkinke: nagy, nehéz testét teljesen elborítja citromsárga, fekete, fehér és élénkpiros színű fényesre csiszolt pikkelye. A hüllőház belsejében egy ajtót láttam, ide idegenek nem léphetnek be. Ez a hüllőkísérleti és tenyésztési központ. Néhány itt szaporított ritka fajt a gekkók és a szkinkek közül már visszajuttattak eredeti otthonukba.

Hasonló céllal építették a madár kísérleti és tenyésztési központot is, ahol ideális környezetben tenyészkolóniákat hoztak és hoznak ma is létre. Születésük pillanatától óvják a kicsinyeket. Ezek a fajok így fennmaradnak, és belőlük egy kis tenyészállományt vissza lehet telepíteni oda, ahonnan származtak. Például a mauritiuszi rózsaszín galamb egyike a legritkább madaraknak. Hét év alatt több mint száz galambot sikerült itt felnevelni, és 1984-től folyamatosan Mauritius szigetére visszaküldeni.

A Magyar Villamosművek Tröszt rejtvenypályázatot indít. A rejtvények a Süni januári, februári, márciusi és áprilisi számában jelennek meg. A helyes megfejtők között havonta egy számítógépes kazettát és könyveket sorsolunk ki. A három fődíj egy magnetofon, egy perzsa macska és öt számítógépes kazetta. A fődíjakat azok között sorsoljuk ki, akik mind a négy rejtvényt jól fejtették meg.

Beküldési határidő a következő hónap 20-a.

18 SÜNI

KÜLÖNÖS KÍSÉRLETEK

Jersey szabadidőközpontjában, a „Fort Regentben” egy izgalmas kiállításra bukkantunk. Ajtaján az alábbi felirat állt: Kísérleti központ.

A napsütés után bizony szoktatni kellett szemünket a benti sötétséghez. Kezdetben csak néhány felvillanó fény és egy-egy furcsa hang alapján tudtunk tájékozódni.

Legelőször néhány lépcsőn föllépve olyan térbe jutottunk, ahol körös-körül tükrök voltak. Ezeket úgy helyezték el, hogy éppen közéjük lehetett állni. Sok példányban láttuk magunkat minden oldalról megsokszorozni.

Utunkat a különös fények és hangok felé folytattuk. Itt a padlón levő köveket színes reflektorokkal világították meg. Ha a kövekre léptünk, azok megszólaltak, mégpedig ahány színűek voltak, annyiféle hangon. Ide-oda ugrálással kis dallamot is lehetett komponálni. A kövekbe fotocellát építettek be, ha lépésünkkel elzártuk a fény útját, akkor a fény-áramkör kikapcsolt, és helyette a hang-áramkör kapcsol be.

Hasonló jelenségen alapult a szomszédos mini helikopter működése is. Ha fény érte, ami számára egyben energiaforrást is jelentett, akkor légcsavarjai forogtak. Ha kezünkkel megszakítottuk a fénysugarat, akkor a kis modell leállt.

Hogyan tehetjük láthatóvá beszédünket? Ezt mutatta be az a trükkös berendezés, amely egy mikrofon mögé helyezett képernyőből állt. Ha megszólaltunk, hangunk grafikus képe megjelent a monitoron, amit egy hang-fényenergia átalakító tett lehetővé. Különös villanások látszódtak a szomszédos szobában. A kis terem két fala közé éppen egy kisfiú állt. Váratlanul éles fény villant, és utána a szemközti falon a gyerek árnyképe jelent meg. „Lefényképeztek”, — mondta testvérenek, aki természetesen szintén kipróbálta ugyanezt. Róla is készült egy „árnyfénykép”, amikor a furcsa fény kigyulladt, és ezt a képet vetítették aztán rá a falra.

Láttatok már háromdimenziós fényképet? A lézerfény és a holográfia segítségével körüljárható, térbeli képet lehet készíteni minden tárgyról, amit előzőleg speciálisan „lefényképeztek”. A kiállítás végén egy ilyen valódinak tűnő, apró emberkét láthattunk, akkorát, hogy a tenyerünkben is elfért.

Modern világ a homokzátonyon

Virágkarneválra készülődtek ottjártunkkor Jersey szigetén. Az egyébként nyugodt település évente egyszer megbolydul. Különös felvonulók lepik el az utcákat, maskarás alakok, feldíszített autók, virágokból készített vidám figurák. Hogy rendezhet ez az óceán közelében fekvő apró szárazföld virágkarnevált?

A válasz Jersey földrajzi fekvésében rejlik. A sziget éghajlata ugyanis lényegesen enyhébb, mint amit az Atlanti-óceán közelsége indokolna. Ezt az éghajlatot mérséklő hatást melegebb vizével a Golf-áramlás okozza. Ugyanennek köszönheti Jerseyt kívül a többi Csatorna-sziget is dús növényzetét, azt, hogy földjén néhány olyan faj is jól érzi magát, amely egyébként a trópusokon őshonos. Ez olyannyira igaz, hogy például a hetvenes-nyolcvanas években a jerseyi farmokról a

kivi kiszorította a paradicsomot. Egyébként ezen a szélességi fokon sehol nem terem ez a gyümölcs, mert a tövek elfagynak a kemény hidegben. A sziget növényzetét persze nem a kivi, hanem a sokezer virág határozza meg. Hatalmas szegfű, orchidea és levendula ültetvények pompáznak mindenfelé. Az orchideák között érdekes, nálunk sosem látott lepkék röpködnek. A hely egzotikumát fokozzák a látogatókra rárikácsoló papagájok is. A tarka-barka virágok mellett dús, zöld mezőkön tehenek legelésznek. A tehenészet és a tejipar fontos megélhetési forrást ad e mini sziget lakóinak.

Ugyan Jersey a brit Csatorna-szigetek legnagyobbja, érdekes, hogy még így is gyalogszerrel egy-két nap alatt könnyen bejárható. Fővárosa, St. Helier a nap szinte minden szakában nyüzsgő, forgalmas. A közlekedést

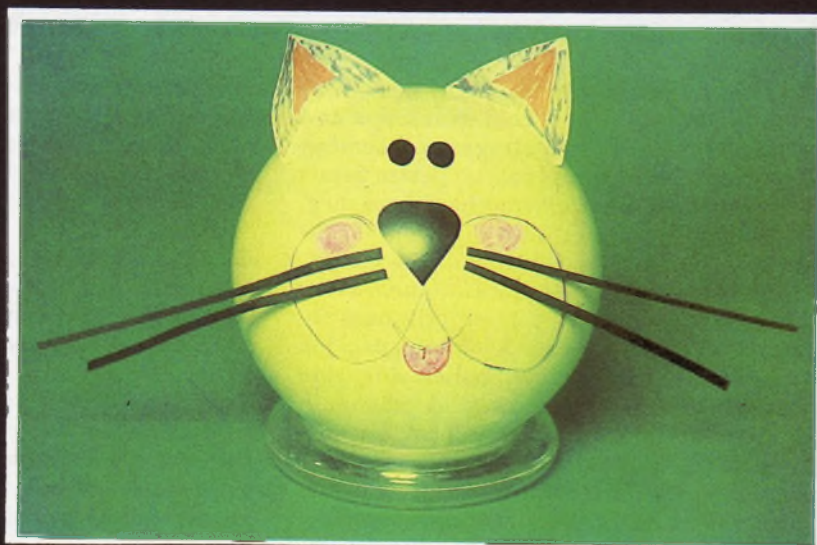
fura, fehér sisakos és fehér zubbonyos rendőrök irányítják, mintha a trópusokon járnánk. Ahogy alkonyodik, a modern üzletek megtelnek vásárlókkal, és az árusok kiviszik portékáikat a boltjaik elé.

Nem messze innen, a kikötőben sirályok száza pihennek a hajókon. A szemben levő kis sziget szikláira a XVI. században egy kastélyt építettek. Látogatói apálykor szárazlábbal, dagálykor csak csónakkal közelíthetik meg az épületet.

A légikikötő közvetlenül a partra épült. A nagy repülőkhöz mellett sok sportgép viszi tulajdonosát légitaxiként Európa különböző országai-ba. A sziget felülről először apró játékontinensnek, majd homokzátornynak látszik, mielőtt teljesen eltűnne az utazók szeme elől.

A RAJZGÖMB

Lehet
játék...

...lehet
taneszköz.

Kapható a TANÉRT boltjaiban:

Budapest VIII., Rákóczi u. 5.
Budapest VI., Népköztársaság u. 12.
Debrecen, Hatvan u. 1.
Pécs, Szalai u. 12.

Győr, Munkásör u. 77
Zalaegerszeg, Stadion u. 2.
Szeged, Csongrádi sugárút 104.
Miskolc, Korvin O. u. 11

Ki korán kel, aranyat lel,

vagy saját hasonmásait, akik azzal idegesítik,
hogy sokkal jobbak,
szorgalmasabbak, mint ő maga.
színes, szinkronizált csehszlovák
ifjúsági filmvigjáték.
Januártól a mozik műsorán!

Rendezte: Drahomira Králova
Pável és hasonmásai: Pavel és Lubos Divisovi

VILLANÁSOK

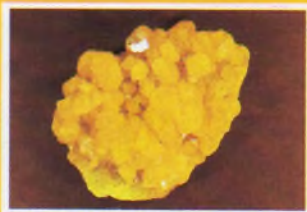

Ha beteg a macska

Az az ismert szólás, hogy „a macskát agyonütni sem lehet”, nem helytálló, hiszen szegényekre sok betegség leselkedik. Ezért először 10 hetes korában, majd évente egyszer el kell vinned oltatni cicádat. Még így is előfordulhat, hogy féltett kedvenced megbetegszik. Ilyenkor tanácsos azonnal állatorvoshoz fordulni. A körzeti rendelőkben kötött rendelési idő van, a Lehel úti Állatkórház egész nap fogadja a betegeket, az Állatorvostudományi Egyetemen pedig éjjel is van ügyelet. Ha nem túlságosan komoly a baj, inkább a körzeti állatorvost érdemes felkeresned, esetleg kihívnod. Súlyosabb esetekben tanácsosabb az egyetemre vinni a beteget, mert bár ott nagyobb sorállásra kell számítanod, de több korszerű segédeszköz áll rendelkezésre. Hacsak nincs szükség infúzióra, napi injekciózásra, ne hagyj bent az állatot, mert még a gyógyulásához nagyban hozzájárul „életkedvét” is elvesztheti, hiszen az egészségből annyit lát az amúgy is tág terekhez, szabadsághoz szokott cicca, hogy bezárják egy kellemetlen szűk ketrecbe, és még a gazdi is otthagyja! Ezért, ha mégis bent kell maradnia, naponta legalább egyszer látogasd.

LOVAS ÉVA

Lendér Lívia felvétele

Kénvirág

Az élettelen természetben előforduló szilárd anyagok felépítésére — a látszólagos rendezetlenség ellenére — a szabályosság jellemző. Szinte valamennyi kémiai elem és azok másféle elemekkel képződött vegyületei kristályos alakban fordulnak elő. A különféle anyagok a rájuk jellemző, apró szabályos térbeli formákba rendeződnek. Ezek az építőelemek összekapcsolódva hozták létre a kristályokat. A leg egyszerűbb esetben egyetlen kémiai elem építi fel a kristályokat. Ez a természetben ritka, főként a vegyülésre kis hajlandóságot mutató nemesfémek ilyenek (arany, platina stb.). Különleges körülmények között azonban más anyagok is kikristályosodhatnak. A leggyakoribb közülük a kén, amelynek egy kristálycsoportját láthatod a képen. Ezek a szép sárga kristályok rendszerint más kéntartalmú ásványok bomlásakor keletkeznek. Magyarországi jelentéktelen „előfordulásai” is így jönnek létre: egyes szénbányák meddőhányóinak öngyulladására során keletkezett lassú tűz kapcsán vékony „kénvirág” bevonatok jelennek meg a kőzetdarabokon. Működő vulkánon, a hasadékokból kiáramló „gőzforrások” mellett lehet rábukkanni erre az ásványra.

DR. SZABÓ JÁNOS

A szerző felvétele

Az oroszlán

Az oroszlánok társas életéről alkotott ismereteink főleg a kelet-afrikai nemzeti parkokban lévő állatok viselkedésén alapszik. Itt olyan csoportokban élnek, melyek egymással rokon nőstényekből, ezek ivadékaiból és a hozzájuk csapódott felnőtt hímekből állnak. A nőstények közösen vadásznak, a hímek a nőstények által eljuttatott zsákmány egy részét sajátítják ki.

A dél-afrikai Kalahári sivatag oroszlánjainak magatartása szintén ehhez hasonló. Vannak azonban olyan időszakok, amikor a huzamos szárazság miatt a zsákmányállatok egyre kisebb csapatokra oszlanak és egyre nagyobb területen mozognak. Az oroszlánok kezdetben vadászterületük kiterjesztésével válaszolnak a táplálékhiányra. Később azonban a nőstények magányos vadászatra térnek át és a hímek is maguk kénytelenek táplálékuk után nézni. A kérődzők hasüregét felszakítják, a belső szerveket megeszik, a vért megisszák. Ezt máskor elássák vagy otthagyják, most így elégitik ki szervezetük folyadékészükségletét. Az igazi meglepetést azonban a szárazság végén újraalakuló csoportok jelentik. Az összességében húzó oroszlánok között most már az egymással genetikai rokonságban nem álló állatok is alapítanak csapatot!

BORSOS BÉLA

MTI felvétele

Játékország kapujában

A rekordok könyve szerint a londoni Hamley áruház a világ legérdekesebb és legjobb játékoltja. Benne mindenki megfoghatja és kipróbálhatja a mozgó, zenélő, összerakható szerkezeteket. Óriási játékország ez, hat szintjén több mint egymillió játékot tartanak. Tudod mi a cossima? Feltalálójá így nevezte el a századfordulón világszenzációnak számított új játékot, amit először ebben az áruházban árultak. A gyerekek azonban inkább ping-pongnek hívták, és ezen a néven terjedt el az egész világon.

Tanulj játszva! Erre buzdít az egyik emeleten kirakott rengeteg játék. Lehet itt kapni otthon összerakható mini biológiai és kémiai laboratóriumot, különböző nagytású mikroszkópokat és kész növény- és állattani metszeteket hozzá. Külön érdekesség a kertben, erkélyen felállítható kis meteorológiai állomás. Akit a földrajz vagy a csillagászat érdekel, kedvére válogathat a távcsövek és a tércépek között.

B. L.

Udvari Gábor felvétele

Carino Unyban

Hőfehér istálló, dán dog, cirmos a kölykével — ilyen helyen él Carino, Benkő Péter lova, a kilencéves magyar magas félvér kanca. Vérében az ősi magyar huszár lovak tulajdonsága: szilaj, erős, embercentrikus, nem hagyja cserben gazdáját. — Nagyon fontos — mondja Benkő Péter — a ló egyéniségét figyelembe venni. Jőmagam Nőgrádban gyerekkedtem, sok szép emléket őrzök az állatokkal való „találkozásaimból”. De igazán azóta vagyok megint boldog — természetesen a munkám s Marci fiam után — amikor lovagolok. Öt éve minden szabadidőmet itt töltöm Carinoval. Csodálatos összhang alakult ki közöttünk. Beszélgetésünk közben megérezkezik a házigazda, a volt ezüstérmes cselgáncsozó, Szabó Ferenc, aki 1987-ben megalapította az Unyi Lovas Sportegyesületet. Sok segítséget kapott a tanácselnöktől, s a környékbeliektől. Az unyi, s a környező falvak srácái pedig az ő irányítása alatt sajátítják el a judó fogásait, s szabadidejükben versenyeznek, hogy ki segídezhet a lovak körül. — Azt hiszem, így mindenki jól jár — mondja Szabó Ferenc — a gyerekek is, mert közel kerülhetnek kedvenc állatukhoz, a lovak is, akik „értékelik” az odaadó gondoskodást, s végül én is, amikor látom az elégedett állatokat és gyerekeket.

NEMESCSÓI ZSUZSA

Makkos Gyula felvétele

Kozmetika

Arcbőröd kipirul, kezed érdes lesz téli kirándulás, szánkozás után. A hideg idő elsősorban bőrödnek árt, pedig ez védi meg testedet a környezet ártalmaitól. Ezt felépítése biztosítja. Szerkezetileg megkülönböztetünk egy külső hámréteget, az alatta fekvő kötőszövetes irhát és a bőralját. Hogyan véd a bőrödet a téli hónapokban? Nappalra, különösen sportoláshoz használj zsíros krémeket! A téli vitaminhiány megelőzésére készíthetsz otthoni pakolásokat. Fontos, hogy az alapanyagok frisssek legyenek, és mielőtt a pakolást arcodra tennéd, egy kis bőrfelületen próbáld ki, mert hátha érzékeny vagy valamelyik anyagra! Arcodat tisztíthatod tejjel, a tej ugyanis oldja a szennyeződések és savtartalma a bőr természetes savtakarójának kialakulását segíti. Az aludttej és tejszín elegyével kiszáradt bőröd víztartalmát pótolhatod. Ha tojásfehérjét kensz arcodra, érezheted, hogy összehúzza bőrödet, emellett B-vitamin tartalma is jótékony. Ha érdes lett arcod a hidegben, egy csöppnyi mézzel egy tojás sárgáját jól elkeverve puhító pakolást készíthetsz. A méz magas szőlőcukortartalma puhítja a bőrt, de ugyanakkor vizet is elvon belőle, ezért csak ritkán használd.

GYURKÓ ZSUZSA

MTI felvétel

FÉLMAJMKOK

SZÖVEG ÉS RAJZ: TOPÁLOVITS PÁL

KIS CSAPAT HALADT MADAGASZKÁR HEGYEIN KERESZTÜL...

EZ A SZIGET A LEMUROK, VAGYIS A FÉLMAJMKOK HAZÁJA, UGYANIS AZ ITT ÉLŐ EMLŐSFajok KÉTÖTÖDE KÖZÉJÜK TARTOZIK. AMIKOR SONNERAT ÉS COMMERSON TERMÉSZETBÚVÁROK ÚTNAK INDULTAK, EZT MÉG NEM TUDHATTÁK.

A KUTATÓKAT KÍSÉRŐ BENNSZÜLÖTTEK HIRTELEN EGY FÁRA MUTATTAK...

A KIÁLTÁS AZT JELENTETTE, HOGY: „NÉZD, NÉZD!” SONNERAT AZONBAN NEM ISMERTE A NYELVJÁRÁST...

INDRINEK NEVEZIK!

ÍGY TÖRTÉNT, HOGY FÖLDÜNK LEGNAGYOBB ÉLŐ FÉLMAJMA MA IS EZT A NEVET VISELI.

TIZ ÉVVEL KÉSŐBB SONNERAT ÚJRA FELKERESTE MADAGASZKÁRT, HOGY ÁLLATOKAT GYŰJTSÖN...

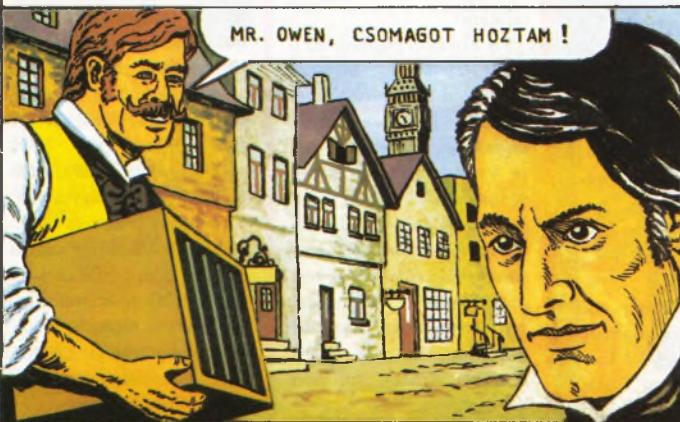
SIKERÜLT KÉT KÜLÖNÖS ÉLŐLENYT FOGNIA, MELYEKET MÉG A BENNSZÜLÖTTK IS ALIG ISMERTEK, UGYANIS AMIKOR MEGLÁTTÁK AZ ÁLLATOKAT, A CSODÁLKOZÁSTÓL HANGOSAN FELKIÁLTOTTAK.

A KUTATÓ AZ ÍGY FELFEDEZETT VÉZNAUJJÚ MAKIT ÁJE-ÁJÉNAK NEVEZTE.

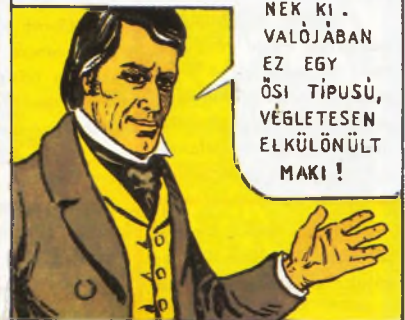

A REJTÉLYES KIS LÉNYRŐL SZINTE TELJESEN MEGFELEDEZTEK, MÍGNEM A XIX. SZÁZAD KÖZEPE TÁJÁN, LONDONBAN...

RICHARD OWEN, A HÍRES ZOOLOGUS MEGVIZSGÁLTA A VÉZNAUJJÚ MAKIT...

A FIATAL ÁLLATOK TEJFOGAZATA TELJESEN FÉLMAJMSZERŰ, AZ ÉRDEKES RÁGCSÁLÓFOGAK CSAK A FELNÖTT ÁJE-ÁJÉKON FEJLÖD-

NEK KI. VALÓJÁBAN EZ EGY ŐSI TÍPUSÚ, VÉGLETESEN ELKÜLÖNÜLT MAKI!

A magyarországi hullók tartása érdeklő Szalabán Attila nagykanizsai és Németh Ferenc szombathelyi tanulókat.

Az összes hazai hulló védett. Tartásukra csak kivételesen, indokolt esetben adnak engedélyt, magánszemélyeknek nagyon ritkán. Engedélyt az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal helyi szervétől, vagy Budapesten, a Barlangtani Intézet Tájékoztató Osztályától (XII. Költő u. 21.) lehet kérni.

— Egy gyűrűzött verébetemet találtam az udvaron — írta Tankó Károly bicseki tanuló.
— Hová küldjem a gyűrűt? Miért gyűrűzik a verebekt?

A gyűrűt a Madártani Intézetnek küldd el. Nemcsak verebekt, de a többi madárfaj egyes példányait is gyűrűzik, így megfigyelhetik mozgásterüket, élettartamukat, vonulási útjukat stb.

— Milyen idős korban párzanak a hullámos papagájok? — kérdezte Gyenis

Edina dunaújvárosi tanuló.

— A hullámos papagájok hat-nyolc hónapos korukban válnak ivaréretté, de tenyésztésbe állítani nem tanácsos egyévesnél fiatalabb korukban. Szaporodóképességüket nyolc-kilenc éves korukig megtartják.

— A tojásokon ülő papagájornnyílása körül a viaszhártya kezd kivörösödni. Mit tegyek? — kérdezte Csöcsik László tanuló.

— *A tojó hullámos papagájok viaszhárttyája az életciklus során változik. A fészekből kibúvó fiatal tojók viaszhárttyája kékeslilás, ez körülbelül feléves korukra kiválgosodik, csontszínű lesz. Az egyéves kort elérő példányoknál ez a szín kezd barnulni, rozdszínűvé válni. Az idősebb tojók ornyílása körül ráncos, rücskös, sötét színű a bőrfelület. Mindez nem rendellenesség, nem kell ellene semmit tenni.*

Rozellapapagájaim vannak, de sajnos nincsenek utódjaik. Mit tegyek? Van-e remény arra, hogy fogság-

ban (madárházban) szaporodni fognak? — kérdezte Hesz Sándor nógrádi olvasónk.

A rozellapapagáj a legigénytelenebb madarak közé tartozik, már viszonylag kis röpdében is hajlandó szaporodni. A nálunk is kapható példányok valamennyien tenyésztett madarak, ugyanis hazájukban évek óta madárkihozatali tilalom van. A tenyészpárnak legalább két évesnek kell lennie. Rakj be nekik egy körülbelül 25 x 25 x 40 centiméter nagyságú odút, fűrészporral bélelve.

— Ellopták német juhász kiskutyánkat — írta Szulyák Gizella.

— Ezért kérem, ha valakinek van felesleges fiatal nőstény német juhásza, írjon. Címem: Nagykálló, Széchenyi u. 40. 4320.

Udvari Gábor felvétele

A béó nevű papagájfélérről szeretnék többet tudni — írta Bárány István esztergomi olvasónk.

— Valóban lehet beszélni tanítani?

A béó nem papagáj! Ez a Kelet-Ázsiából származó madár a seregélyfélékhez tartozik. Tollazata fekete, zöldes vagy lilás fénnel, csőre és fejmintázata sárga. Mozgékony állat, így legalább egy méter hosszú kalitkát igényel. Vétel előtt megszívlelendő a béó főként gyümölcsövel, ezért sokat puszkál, naponta takarítani kell a kalitka alját. Szeret fürdeni, eközben sok vizet

fröcsköl szerteszét. Hangja néha kellemes, de vannak éles, fűlsértő fűttenései, kiáltásai is. Képes arra, hogy emberi szavakat tökéletesen utánózzon, de nem minden példány tanul egyformán jól, ezért az újdonsült beutalajdonosok gyakran csalódást éreznek. A legfontosabb itt is a türelem. A béó néha maga választ szavakat, de lehet befolyásolni is, ha sokszor mondogatod előtte a kívánt rövid mondatot, esetleg végtelenített magnószalagra rögzíted és úgy játszod hosszabb időn át.

A diszkosz hal tartása érdekel — írta Farkas Tamás Felsőszentivánról.

A halak néha betegek, attól félek, hogy megfertőzik a többit. Mit tegyek?

Ha új halat vásárolsz, három-négy hétig tartsd őket külön akváriumban, és ha meggyőződtél arról, hogy nem betegek, akkor tedd a társas medencébe.

A diszkosz hal tartása sokéves tapasztalatot, nagy tudást és szakértelmet igényel. Igen drága hal és nagyon keveset. Állandó hőmérsékletet, cserélgetést, megfelelő tapalékot, tiszta vizet és nagy figyelmet igényel.

Kriston-Simon Katalin punnoki olvasónk a mammutról szeretne többet tudni.

— Sokszor hallom, hogy akkora mint egy ház. De ez csak szóbeszéd.

— Ha nem is akkora, mint egy ház, azért jó nagyra nő: 4–5 méter hosszú és körülbelül 2,5–3 méter magas lehetett. A Szibériában megfigyva talált mammutok segítségével a tudósok pontosan meghatározták a felépítését, sőt a rokoni kapcsolata-

taít is ennek az ormányosnak. A kontinentális éghajlaton élt, így hazánkban is (több csontvázat is találtak régészeink). 10–12 ezer éve halt ki Szibériában.

A citrom terméséről kérdez Magyar Zsolt budapesti tanuló.

A citromvirágok öntermékenyülők, de a jobb terméskötés érdekében érdemes mesterségesen beporoznod őket, azaz egy kis ecsettel a virágok portokjait a bibéhez dörzsölnöd.

Ha télen is meleg helyen tartod a növényt, a termések még abban az évben kifejlődnek, és február–márciusban beérnek. Ha hidegben teletted, akkor csak a következő nyáron terem. A termő időszakban a citrom sok vizet igényel. Ha a termés elérte végleges nagyságát, sárgulni kezd. Ettől kezdve szedhető, de a fán hagyva teljesen megsárgul, és sokáig rajtamaradhat.

Magyar vizsla kölvökutytát szeretne ajándékba kapni Horváth Mariann 4. osztályos tanuló.

Címe: Miskolc, Kun Béla u. 1. 3527.

Udvari Gábor felvétele

— Mikor kell üzenni a kувaszti? — kérdezte Bencsik Norbert Szolnokról.

A kuvasz körülbelül hét hó-

napos korában lesz ivarérett, de tenyészerérett csak másfél éves korában lesz. Ennél előbb nem tanácsos fedeztetni, mert árthat egészségének, fejlődésének.

Palackorrú delfin
Nyerges Miklós felvétele

— A kardszárnyú és a palackorrú delfinekről szeretnék néhány érdekességet olvasni — írta Tábori Szilvia Hódmezővásárhelyről.

A kardszárnyú delfin, ismertebb nevén gyilkos bálna egyike a legfálskabb tengeri ragadozóknak. Egy több példányból álló csoport akár a legnagyobb bálnát is képes megtámadni és elejteni. Állkapcsaikban ülő kúpszerű fogaikkal hatalmas darabokat harapnak ki áldozatuk testéből. Nem úsznak gyorsan, legnagyobb sebességük alig több 30 kilométer/óránál.

A palackorrú delfin értelmi képességét gyakran az emberéhez hasonlítják. Ezek az állatok a tengerben az emberi fül számára alig hallható ultrahangokkal tájékozódnak, ezek segítségével rögzítik környezetük „képet”, és ezek a nagyfrekvenciájú hangrezgések az egymással való beszélgetésük eszköze is.

Miért ugranak rá a kutyák ok nélkül az emberre? — kérdezi Luczki Noémi budapesti olvasónk.

A kutva gazdjára — vagy arra, akit szeret — a kapcsolatteremtés miatt ugrik fel. Ezt megelőzheted, ha a kutva fejére teszed a kezéd. Ok nélkül az állat nem ugrik emberre.

GALÉRIA

VÍZ ALÁTT ● Szép Ágnes zalaegerszegi tanuló munkája

KEDVENCEM ● Fehér Ferenc kaposvári tanuló festménye

ÉLELEM UTÁN JÁRVA ● Frank Ildikó bakonyzentlászlói tanuló festménye

Melyik megyében jártunk?

A képek és a rövid szöveg segítségével találd ki, hogy melyik megyében jártunk ebben a hónapban! A helyes megfejtést beküldők között három Süni Zsebkönyvtár kötetet sorolunk ki. A megfejtéseket február 20-ig nyílt postai levelezőlapon küldd be a Süni szerkesztőségébe (Budapest, Pf. 48. 1363).

1. A névadó tó már kiszáradt, de artézi kút sok található ebben a városban.
2. Természetvédelem alatt áll a Széchenyi-liget.
3. A megyeszékhely fűvészkertjében télenyáron gyönyörű virágok nyílnak.
4. Nemzeti emlékparkunk.

Lendér Lívia felvételei

Nyertesek

A Süni 6—7. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Csak nyáron dupla a Süni.

Kisállatot nyert:

Gyurján Orsolya Budapest, Tegez u. 7—9. 1039.

Ifjúsági könyvet nyertek:

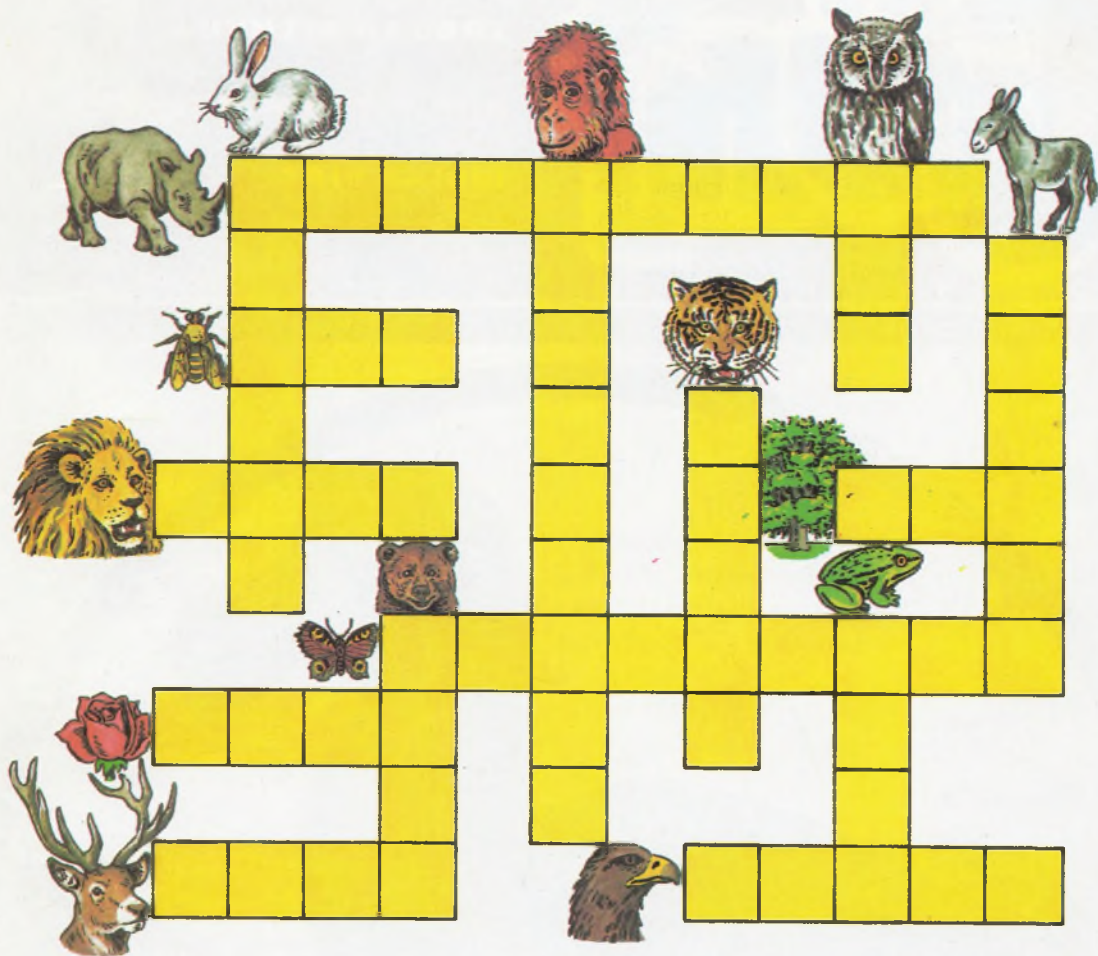
Kukorelli Gvula Tét, Fő u. 98. 9100;

Baki Péter Mihályháza, Petőfi S. u. 35. 8513;

Gergely Diana Eger, Kodály Z. u. 2. VI. 4. 3300;

Svajda Bernadett Kaposvár, Temesvár u. 4. 7400.

Gratulálunk a nyerteseknek!

Sokan szeretnék próbára tenni angol nyelvtudásukat, ezért most angolul kell kitöltene-
tek ezt a rejtvényt. Az állatok angol nevét február 20-ig nyílt postai levelezőlapon küldjétek
be a Süni szerkesztőségébe (Budapest, Pf. 48. 1363)! A helyes megfejtést beküldők között öt
könyvet sorsolunk ki.

A címloldalon: Orangutan

A hátoldalon: Dodo, a jerseyi Természetvédő Alapítvány jelképe. *Phillip Coffey felvételei*

Poszterünk: a Regent park egyik szép virágegyütteséről és Anglia más érdekességeiről készült

E számunk Angliához kapcsolódó cikkeit — ahol a szerző neve nem szerepel — Solymosi Zsuzsa, a fotókat Udvari Gábor készítette.

Süni a Népművelési Intézet, a TIT Budapesti Szervezete és a Göncöl Társaság folyóirata. Felelős szerkesztő: Udvari Gábor.
Szerkesztőség: Budapest XIV., Angol u. 22. (Postacím: Budapest, Pf.: 48. 1363. Tírkársági telefon: 633-081 vagy 633-406/231
mellék. Bársony Katalin olvasószerkesztő: 233 mellék. Solymosi Zsuzsa újságíró munkatárs: 283 mellék.) Kiadja az Idegenfor-
galmi Propaganda és Kiadó Vállalat, az Idegenforgalmi Világszervezet — WTO — társult tagja. Felelős kiadó: Teszár József
vezérigazgató. Készítette: a Somogy Megyei Nyomdaipari Vállalat. Felelős vezető: Mike Ferenc igazgató. ISSN
0237-1154. Engedélyszám. III (IFJ) 41/1986. Terjeszti a Magyar Posta.

Előfizethető bármely postahivatalban, a Posta hírlapüzletében és a Hírlap Előfizetési és Lapellátási Irodában (HELIR Buda-
pest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelző-
számra. Előfizetési díj fél évre 120 forint, egy évre 240 forint.

KÖVETKEZŐ SZÁMUNKBAN:

ERDŐ FA NÉLKÜL

NAPISTEN GYERMEKEI

INDIÁN PIAC

Made and Presented by The Jersey Pottery, 1967